

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АСОЦІАЦІОНАЛЬНИЙ ОРГАН

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XL Ч. 154. Джерси Сіті, Н. Дж., вівторок, 5 липня 1932. VOL. XL, No. 154. Jersey City, N. J., Tuesday, July 5, 1932. THREE CENTS.

РУЗВЕЛТ ІМЕНОВАНИЙ ДЕМОКРАТИЧНИМ КАНДИДАТОМ НА ПРЕЗИДЕНТА

ШИКАГО. — При четвертій голосуванні на кандидата на президента подавляюча більшість делегатів демократичної конвенції віддала свій голос на Френкліна Д. Рузвельта, ньюйорського губернатора. Рузвельт одержав 945 голосів. Другим по ньому шодо голосів був Ал Сміт, бувший губернатор і бувший кандидат на президента.

Заважив на тім рішенню Вільям Мек Аду, котрий виступив під Гарнера й віддав голос на Рузвельта, а за ним зробили тесаме делегати зі стеїту Каліфорнія. Гарнер звільнив їх наперед від голосування на нього і вони віддали голоси в користь Рузвельта. Мек Аду заявив, що він не хоче допустити до розбиття конвенції так, як це було в 1924 р., коли йшла боротьба за номінацію між ним і Смітом. Він теж радив демократам боротися з республіканцями, а залишити внутрішню боротьбу.

РУЗВЕЛТ УРАДОВАНИЙ.

ОЛБАНІ. — Рузвельт прислухався з цілою рідноюю голосуванню на демократичній конвенції й був дуже втішений, коли побіда перейшла на його сторону. Він сейчас заявив готовість вихити літаком до Шикаго, щоби там виголосити промову промову.

ТАМАНИ ВИДЕРЖАЛА ПРИ СМІТІ.

НЬО ЙОРК. — Тамані Гол з Нью Йорку, wraz зі своїми делегатами, стояла до останку при Сміті. Але були голоси, що вона була вже готова перейти на сторону Рузвельта, та каліфорнійські делегати і перехитрили і самі заважили на виборі Рузвельта.

СМІТ ЗАСУМОВАНИЙ.

ШИКАГО. — Ал Сміт був сумний і поденерпований, коли проголошено вибір Рузвельта демократичним кандидатом на президента. Кажуть, що він і його група такі не будуть голосувати при виборах на Рузвельта.

ГАЛЕРІЯ ЗІСТАЛА ВІРНОЮ СМІТОВИ.

ШИКАГО. — Хоч падало чимраз більше голосів на демократичній конвенції на Рузвельта, те це не вплинуло на галерію. Вона горючо оплескувала тільки тих, що голосували на Сміта.

РІШИЛИСЯ ШОДО ДОПОМОГОВОЇ ПРОГРАМИ.

ВАШІНГТОН. — По тижнях нарад прийшло вкінці між провідниками до порозуміння в справі допомогової ухвал. Рішено ухвалити на допомогову акцію \$2,100,000,000 з таким призначенням, щоби видати \$1,500,000,000 на позички, "Ріконструкшн Файненс Корпорейшн", \$300,000,000 на будову публичних робіт, \$200,000,000 на позички стеїтам відповідно до населення, і \$100,000,000 на позички стеїтам в міру потреби.

ВЖЕ ПРОПОНУЮТЬ 4% ПИВО.

ВАШІНГТОН. — Сенатор Бінгем вніс законопроект, який модифікує акт Волстеда й дозволяє вироб 4% пива.

МАЙЖЕ ТРИ БІЛІОНИ ДЕФИЦИТУ.

ВАШІНГТОН. — Останній фінансальний рік буваволі в Америці депресії закінчився дефіцитом на суму \$2,885,000,000. Доходи зменшились у порівнянню з минулим роком на \$1,196,000,000.

ПОРАТУВАВ СТЕЙТОВУ КАСУ.

ТРЕНТОН (Нью Джерси). — Нью Джерси було би закінчило останній рік з дефіцитом на \$400,000, якби в останній хвилі не вплачено було спадкового податку по маєтку залишеним сенатором Дайтом Мором. Податок приніс стейтовій касі \$1,019,000.

ПРЕСТИЖ АДВОКАТІВ ПІДПАВ.

АТЛЕНТИК СІТІ. — Калверт Мегрудер, професор, "Гарвард Ло Скул", говорив членам адвокатської палати Стеїт Меріленд, що престиж адвокатів підпав разом з тими великими фінансистами і банкірами, котри вони служили. Він каже, що вже найвища пора, щоб адвокати заперестали запозичати етики і політичних ідеалів у банкірів і великих бізнесменів, а більше думали про добро загальне.

ЗВІЛЬНЯЮТЬ ПРОГІБНИЦЬНИХ АГЕНТІВ.

ВАШІНГТОН. — Полковник Амос Вуджак, голова прогібницького бюро, подає, що звільняє на днях коли 70 прогібницьких федеральних агентів, а то тому, що нема грошей на їх удержання.

ДОМАГАЮТЬСЯ ГРОШЕЙ НА ШКОЛИ.

АТЛЕНТИК СІТІ. — Депресія далася відчутти на кожнім полі, отже й на школах і вчителів. Діт Нешенс Елюжених Асоційейшн, яка відбуває річну конвенцію, ухвалила вжити федеральний уряд призначити особливу грошову допомогу стеїтам на удержання шкіл. Така допомога не збільшала числа безробітних, а дотого зробила культурну роботу.

ТРАГЕДІЯ ЗВЕДЕНОЇ ДІВЧИНКИ.

Під колеса лісної залізнички в Людовікі, пов. Доїна, кинулась Адела Філаревіч, 23-літня дівчина сирота. Колеса відтяли їй голову і ноги, а казові тягунці, що кину 50 метрів. Вона була господиною в інж. Куріловича в Жалгі і вдалася в любовні зносини з Гербертом Баром, сином лісного ж Людовікі. Цей виманити у неї 1,000 зол. і покинув, коли вона почулася матірню. Зведена дівчина прийшла з сестрою до дому Барів, щоби розмовитися з Гербертом, однак тут її вдало й викинули разом зі сестрою. Збезчещена і знеславлена кинулася на очач сестри під колеса потягу.

КРИВАВЕ ВЕСІЛЛЯ.

На весіллі в господаря Антона Францора в Людовікі, пов. Самбір, прийшло майже п'ять тисяч публичних до суперечки за дівчину. Суперечка перемінлася в бійку, в часі якого впали револьверні стріли. В хаті настав переполох. Три особи, а саме: Лавро Філако, Михайло Паніч і Михайло Філако, потерпіли рани, наслідком чого вдалася їм до самбірського шпиталю. На місце приїхала поліція і веде слідство.

У ФІЛАХ РИКИ.

В Миліці, пов. Чортків, упала в ріку Серет 3-літня Марія Білинська і почала тонати. На поміч поспішила 67-літня бабуна дитини і, хоч не вміла плавати, скинула до води, щоби ратувати дитину, але сама почала тонати. Бабуся люди вратували, а дитина таки втопилася.

БОЛЬШЕВИЦЬКА МОДА.

В Ленінграді отворили виставу зреформованої ночі, що буде обов'язувати в Радянщині як один тип пролетарського вбрання. На жіночих і мужських одягах вишиті трактори та інші річні машини. Ковніри мужських одягів мають форму серпа, кишені форми молота. Для жінок приписані широкі шаравари. Капелюхи, мужські і жіночі, мають теж пригладжені комуністичні лади. Найбільше поширення має бути капелюх у виді серпа або молота. Большівські хотять зовсім викинути моду, взятую від буржуазного заходу і завести вбрання, мужські і жіночі, що відповідають комуністичному світоглядю.

ЩО ЦЕ ВАРТА?

Центральна робітничо-селянська інспекція оголосила втілі своєї діяльності за три місяці, від лютого до квітня ді. Інспекція виказала 5,541 злочинів на 8,619 провінційних соціалістських підприємств. Найбільше типів злочинів є: співзвучення їжі, присвоєння собі надлишків, ошукування на мірі та вазі й також негаради в продажі товарів, які підлягають реєстрації, та спекулявання ними на вільному ринку.

РЕВІЗІЯ В БОРЩЕВІ.

В локалі борщівської філії "Прогресс" відбулася 10-годинна ревізія, яку перела вчителька борщівського потестуруку на припоручення місцевого суду. Переплутала всі бібліотечні книжки і ціле відомство філії та заборала фільмовий апарат з фільмом і класичними книжками.

НЕМА ВІДПОВІДІ.

Мешканці села Бережан, крем'янецького повіта, 29.1.1932 року зложили до мітрополита Дієкса прохання, покрітити кількома сотнями підписів, про введення в церкві Служби Божої українською мовою. Місцевий священник Костянтин Луцький цьому протривав. До цієї прохання відповіли від мітрополита нема та мабуть і не буде.

КИТАЙ ПРОПОНУЄ РОСИ ДОГОВІР.

Китайська делегація нанкінського уряду, що вже кілька днів перебуває в Москві, запропонує Росії підписати з Китаєм умову про взаємний нейтралітет та гарантію кордонів. Китай сподівається при помочі такого договору скрити своє становище на Далекосхіді й розв'язати свої руки для боротьби з Японією з приводу Манчжурії.

ЖЕРТВИ ГЕНГСТЕРСЬКОЇ НАГІНКИ.

Наслідком генгстерської стрілянини зістали постріли в Нью Йорку дві жінки: Лосі Ля Рок, матір 6 дітей, і місис Ангеліна Різо, котрі випадково були на вулиці, коли генгстери перестрілювалися.

ЗВІДКИ ПОВСТАЛО СЛОВО "КРИЗА".

Ужгородське "Українське Слово" пише: "До нашої редакції прихлидло багатьох листів, у яких нас питають, що означає слово "криза" та від чого походить ця назва. Відповідаємо всім: Слово "криза" вимовляють українські редактори. Це ціло інше, як скорочення українських речень: Коли Раз, Іване, Златиниш Абона-те! (передпаду)?

В РУМУНІ ШИРЯТЬ ПТАХІВНИЦТВО.

Зоотехнічний Інститут у Бухаресті уряджує двомісячний популярний курс птахівництва. При вивченні на хліб вилучаються лише кури на м'ясо і яйця.

КРИВАВІ ЗАВРУШЕННЯ В БРАЗИЛІ.

До міста Сао Паулю приїхав бразильський міністер скаргу, але на діврі повтали його великі маси народу ворожнечі окликами. Населення знісене надмірними податками, а урядовці, вчителі, міські робітники й емерити не дістали жодної копійки платні. Коли поліція не могла дати собі раду з демонстрантами, приїхали жандармери. Однак це розарило ще більше народні маси, що демонстрували по цілому місті. Замість редакції дияво проурядовані газет і бушли димку організації бразильського союзу, т. з. бразильського дітучу, стріляючи до німок з револьверів. Тоді легіоністи устали в акції машинного кріс і розпочали пальбу до народу. На площі вдалося кількох застрелити убитих і кількох ранених. Цього військо привернуло в місті спокій.

ЖІНКА АБО СМЕРТЬ.

Микола Вистраковський у Шиманівці, пов. Чортків, у віці 21-літню Мадгаліну Кордечу, залякавши її чотирма дітьми в голову, Описав вік невідомо кому. Причиною було те, що дівчина не хотіла вийти за нього заміж.

ПОСОЛ ЗАГАЙКЕВИЧ ЗАСУДЖЕНИЙ.

В городському суді в Перемислі відбулася 16. червня розправа проти посла д-ра Володимира Загайкевича, обвинуваченого за провини з \$8305 і 312 к. з., яких мав допустити вигодошенням промов на гори Маківці 10. серпня 1930 р. і на вічу в Перемислі 27 березня 1931 р. Посла Загайкевича засудили на 2 місяці арешту без припинення кари.

У ВАРШАВІ ВЧНЬ ХОДИТИ.

Варшавська поліція почала відстрілювати карні мандати у вигляді несправного ходження на вулицях. Прохожих, які не держаться приписів, що в теорії обов'язують віддавати, харують грошовою карою у висоті 1 зоа. Хто не хоче заплатити на місці, буде мати справу в суді і заплатити ще більшу кару.

ЩО ВІДПОВІВ ОДИН МАГІСТРАТ ЗА ВРАТУВАННЯ ДІТИНИ.

На перемісті портового міста Кірккесдлі в Шотландії трилітня дитина впала при забиві в канал. Тринціатлітній Джек Денс вкочив у воду та вратував дитину. Батьки вратованої дитини були згодні, не згодні винагородити хлопця, тому внесли просбоду до управи міста, щоби місто винагородило хлопця. Магістрат відповів:

"Після розглянення урядом вимогою докладного опису особи 13-літнього Джека Денса та після вглянення у звіт управи будови каналу, податися до відомо отсю резолюцію. Стан води каналу вносини загальною дією 1.48 м. З огляду на ствердження факт не гровила Джеку Денсові ніяка небезпека, бо довжина його тіла вносини 1.446 м., отже він міг увесь час мати землю під ногами, коли стояв на пальних ніг, або що тоді його ніс був принаймні 1—1½ см. над поверхню води, що зовсім вистарчило йому набрати повітря та відхитати. Повинні факти й дані зрекоструували й випробували міські знавці та спеціалісти. На одніш повнших обставинах місто не бачить ніякої причини брати на увагу просбоду при вилученні нагороди за вратування дитини, яке то вратування на основі зачитованих доказів не було ніким вратуванням".

ТРАГЕДІЯ ВЧИТЕЛКИ.

З Львова львівського приїхала до Варшави 27-літня вчителька Ольга Галіна, щоби в шкільній кураторії робити заклад в справі й редукції з поділи. Заходив зльвівської вчительки були безвільні, наслідком чого вона така в кураторії ступила отюгою естесійною. Немаєна, перевезена до шпиталю, померла в тяжких муках.

СТРАШНА СМЕРТЬ БЕЗРОБІТНИХ.

Перед кількома місяцями жінка зредуваного театруального машистка Зубля в Львові покла своє малу дитину і себе. Причиною подвійного самогубства була нудьга. Очі відборот собі життя сам Зубель, застрівшись на робітничій ступі на Янівському каналі. Має 32 роки.

БЕРСЬКА ДИКТАТУРА ВСПОКОЮЄ НЕВДОВОЛЕННЯ КУЛЯМИ

ЧЕТВЕРО ЛЮДЕЙ ЗГИНУЛИ З РУК УРЯДУ.

БІЛГОРОД (Югославія). — Югославська диктатура починає тепер душити сильною рукою вносини недоволення з уряду, які вона до цього часу толерувала.

Недоволення росло майже від самої хвилі встановлення диктатури. Спершу дехто ще сподівався, що вона потрапить хоч завести який-тятий лоярдек до доброту. Однак скоро вже показалося, що вона тільки здущає свободу народу і за ціну свободи нічого йому не дала. Від яких трох місяців недоволення стало проявлятися явню, не вважаючи на строгі заборони уряду, провідники опозиції стали висказувати отверсто своє недоволення з урядом. Уряд зпершу ще толерував, видно думаючи, що в цей спосіб недоволення вилетить у повітря пустою балачкою. Але уряд скоро побачив, що опозиційні бесіди не тільки давали вистів, але й задоволення, але й скріпляли його. Уряд почав репресії.

У п'ятницю, підчас ярмарку в місті Уб, зараз під столицю, як Відстав Лизіч, посол і селянський провідник, почав промовляти до товпи, поліція стала стріляти до зібраних. Вбито двох селян, а кількох інших ранено. Поліцію обидано камінням.

У Вранці, недалеко Спліта, священник Хорват висказав у своїй проповіді надію, що незадовго скінчатся терпіння Хорватів. По проповіді почалися заворушення, підчас котрих поліція знову стріляла до людей. Знову згинули дві особи, а чотири були важко ранені.

Сербські газети, прихильні диктатурі, поміщують острі напади проти Хорватів і їх провідників. З цього Хорвати передбачають, що диктатура думає з ними знову розправлятися кроваво, бо скільки разів у минульній сербській газеті нападали на Хорватів, стільки разів за нападами йшли репресії. Вони ждуть нового терору проти Хорватів.

ПРЕДКЛАДАЮТЬ НІМЕЦЬНИН НОВИЙ ПЛАН СПЛАТИ ВОЄННИХ ДОГІВІ.

ЛЬОЗАННА. — Німецький канцлер фон Папен дістав нині новий план остаточної сплати капіталу Німеччиню на місце репарційних сплат. Німеччина мала би згодитися заплатити 4 мільярди марок (коли 952 мільйони доларів).

Перешкодою до цього плану є все ще така Франція, котра хоче вперед мати "забезпечення".

ЗАВРУШЕННЯ В ІНДІ.

БОМБЕІ (Індія). — Ненависть між Індіями й магометанами довела знову до проливу крові. На вулицях Бомбею зведено в п'ятницю жорстокі бої, в котрих згинули десятки осіб, а яких дії сотки були поважно ранені. Узброєна поліція з трудом успокійла товпу.

Як звичайно, заворушення почалися, як магометани повели покорон через індіську частину міста.

ПРОВІДНИК КОНГРЕСУ МЕНШОСТЕЙ ЗАХОРІВ.

ВІДЕНЬ. — Д-р Вілдан, президент відбуваючого тут конгресу національних меншостей, захорів нагло на серцевий удар підчас засідання конгресу. Подія трапилася підчас дебатів над претензіями Мадярів до країв, котрі колись належали до угорської корони.

ВІВІВСТВО З МИЛОСЕРДІЯ.

КОПЕНГАГА (Данія). — Минулого листопада померла тут баронеса фон Дюбен. Розсліди ствердили самогубство, але дочка помершої, Ельса Банг, призналась, що вона помогла матері поповнити самогубство, даючи їй більшу дозу ліківства, ніж було дозволено лікарем.

Павло Банг арештовано й поставлено на суд. Вона не перенесла своїх попередніх заяв, але додала, що мати так мучилася своєю нудотою, що вона з милосердя помогла їй покінчити з собою. Суд признав її винуватю, але наложив на неї кару тюремного в'язу на три місяці. Як пан Банг висидів в'язниці місяць, данський король зніс і цю кару і її випущено на волю.

ПОТОНУВ КорабелЬ.

КОБ (Ірландія). — Фінський чотирьохгодовий вітрильний корабель "Мельборн" заударив тут з американським нафтовим кораблем "Семинол". Підчас катастрофи затонуло одинадцять людей залогів "Мельборна". "Семинол" вивтавав 26 людей. Як потонулими є й капітан корабля, Йогансен.

Катастрофа скоїлася коло півночі, серед страшної мряки й темноти. "Мельборн" приїхав сюди з Австралії з ладучком пшениці. По заударенню він став топтатися так скоро, що в дві мінуты по заударенню ввесь його перед був уже під водою.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914, under the Act of March 10, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
One year	Three cents a copy	Полроку	число три центи.
Six months	\$ 7.00	На рік	\$ 7.00
Three months	\$ 3.75	На пів року	\$ 3.75
Foreign and Jersey City Rates:		На три місяці	\$ 2.00
One year	\$ 10.00	В Джерсі Сіті і Заграниці:	
Six months	\$ 5.00	На рік	\$ 10.00
Three months	\$ 2.75	На пів року	\$ 5.00
		На три місяці	\$ 2.75

За оголошення редакції не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Tea. "Свобода": Montgomery 5-0498. Telex U. H. Coxco: Montgomery 4-1838.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕДОРИЧНА ОЩАДНІСТЬ

Краєве Товариство Виховання, яке організує людей, занятих вихованням дітей, постановило на своїй конвенції в Атлантик Сіті, Нью Джерсі, підняти рішучий протест проти неадекватної ощадності. Як можна догадуватися, ощадність стоїть у зв'язку з економічною кризою, а виховники протестують проти ощадності у видатках на виховання.

Що голоси за таку ощадність підносять, це знає кожний. У декотрих місцевостях уже навіть пороблено того роду ощадності, себто зменшено видатки на удержання шкіл, зменшено число учителів і вчителю, наслідком цього стягнуто кілька класів в одну, зменшено видатки на всякі шкільні витрати на здоров'я, розвідки, професійні підготовки та культурну роботу серед школярів. Все це і тому подібне робило в імені ощадності.

Виховники власне висказують думку про такі ощадності. Вони звертають увагу суспільності, приміром, на те, що класи можна збільшувати тільки до певного ступеня. Коли класи осягне певне число дітей, учитель не може вже удержати дисципліни й не може звертати уваги на поодинокі діти, які цього вимагає розумна наука. Така класна перестаеться з часом приносити якінебудь користі. Діти просто збираються громадою, вивернувшись у класі якнайшвидше, але з цієї невгоди для них нема ніякої користі. Така школа замість навчити чогось, тільки забирала пусто-дурно час дітям. У цей спосіб через нерозумну ощадність викладається в бідоту ті гроші, які видається. Бо видно, і гроші треба вміти розумно видавати й розумно ощадкувати. Як кожда справа, так і ця має певну золоту міру. Коли її не придержуватися, то трапляється все.

До таких наслідків доводить ощадкування на вчительських силах. Школа, що не дає за відповідне число учителів, минається зі своєю цілю. Таке саме жде ту суспільність, що не дає за розвідки для дітей. Це видається люксомом, без якого можна на не легко обійтися. Алеж це не люксус, не марнотраство, а жива частина виховання. Без цього ціле виховання буде шпанкувати, а гроші, видані на таке неповне виховання, це гроші, викинені надурно.

Американська суспільність може бути влячана своїм учителям за отверті слова, сказані про ощадкування на виховання, бо це може заставити суспільність подумати і над іншими справами, де теж ощаджені гроші не є ощадністю, а викиненням і тих вижоганих грошей.

УКРАЇНА В КІТІГХ МОСКОВСЬКОГО БОЛЬШЕВИЗМУ

ОЧЕВИДЦЬ ОПОВІДАЄ ПРО ВІДНОСИНИ НА ВЕЛИКИХ УКРАЇНІ.

Матеріальне забезпечення могоді.

Молоді — це найважливіша група до 7 року життя вважали не тут, раздала, єдина нація на землі, бо часів НЕП, коли ще майбутнє. Цю молоді живують на фантазії, комуністичні, які крім того, що в своїй бажанні мають жити зовсім у не по писаннях Маркса й Леніна — мають же при найближчій добрій нагоді шеститися свою віру, для остріїх ішеститися, у всі країни старого континенту, а може й нового. Виходило отже, що раздала у зрозумінні власного інтересу повинна належати торгуючи дбати й про фізичний розвиток молоді, отже про її матеріальне забезпечення, бо без наслідків, щоб відрізняти фізичних хирляків був між молодіжкою якнайменш.

Раздала дуже добре це розуміє і не можна сказати, що не докладає усіх зусиль, щоб забезпечити молоді можливі умови існування. Та зрозуміння справи, гарні наміри й зусилля — одна річ, а фактична спроможність та досягнення — друга; всі матеріальні засоби країни скеровані на одне: виконання п'ятиріччя.

І снілою вже цього одного факту як і інші, навіть такі важкі завдання, які забезпечення молоді так-так можливих умов існування — мусили зійти на дальній план. Крім того що й короткочасний розгараж у постачанні, особливо преставлені вже питомості роздільної рахуноків до решти підірвали цю справу. А на Україні — до всього цього додучається ще й безжалісний кольтоніальний визискування міст метрополії — Москви. Найпершим завданням України по року є відати Москві належну кількість збіжжя та співів, розуміється майже за дуру; все інше займається помисловості місцевої адміністрації.

Тож не диво, що 90 відсотків дитини на Україні живуть прямо в неможливих матеріальних умовах. Сільські діти могли позавидувати докохби малих мурчунів із якогось Сенегала, бо ті хочуть не знають.

Білого хліба сільська дитина.

на доказували, що це, що він писав міг стрічати, бо ясно не міг, мож було з його книжки вичитати. Цеж була його ціла.

Крім того, як для нього, так і для його товаришів, не було ліпшої похвали, як саме така критика й часописи противників ім табору, які заість ворога. — Але що? На що мені все це, коли я моєю славою не можу похвалитися перед дівчиною? Та слава пошкодила би мені!

Коли в четвер прийшов до Добрянських, Салка відгукнула його на бік.

— Це так не був жар? — спитала. — То ваша була та книжка, котру ви показували мені онді у Бруховичах? Ні ні, в газеті страшно агітаційна, тільки книжку якогось Пору-бальського. Пишуть, що він кровожадний, анархіст.

— Панно Салко! Не такій чорт страшний, яким його малювали. Книжка моя, а з тим не криюся. Тільки не все правду, що про не пишуть. Мене критикував такий, що-як справді не розуміє. Якийсь дурний, до того ще наш ворог. Тому хотіла так напирхати на нього, була б мене, друга похвала.

— Аг... не кажіть. Щось таке ніхто не може похвалити... критичний розумний чоловік.

— Мені гадка тих розумних байдука.

— Чи й моя гадка вам байдука?

— Я не так думаю, не знаю. Говорю про газети. Крім

КУДИ ІДЕ НІМЕЦЬЧИНА?

(Від власного кореспондента з Європи).

Вибори до німецького парламенту призначено на 31 липня. Старий парламент з його неперевіреною розв'язкою до новоствореного шляху до кабінету міністрів на чолі фон Папен. Німецькі фашисти, які мали в дотеперішньому парламенті 107 послів із 444, сподіваються здобути на нових виборах більшість.

Прийхід панів з монокліном до влади в Німеччині здивував і збентежив широкий світ. Якось усі звикли до того думки, що найближчим кандидатом на панування в Німеччині має бути так звана "національно-соціалістична німецька робітничая партія" під проводом Адольфа Гітлера.

Але несподівано, як за помачом магічної палички, все в Німеччині перевернулося. Не стало прем'єра Брінінга, провідника католицької партії, але не прийшов і Гітлер: влада в державі взяла група генералів, що кермує німецьким стотисячним наємним військом (Райхсвер). На чолі Райхсверу стоїть генерал Шляйхер, "чоловік за стіною": він дає намір сучасній німецькій політиці, але він не хотів стати на чолі нового уряду.

Члени кабінету фон Папена виразили монархістичні. Новий мінистр внутрішніх справ, фон Гайль, заявив, що він не скине своїх своїх відносин перед настією Гегеншюлерів, яка зробила багату для збудування сильної Німеччини в минулому.

Як дивна Німеччина до владі монархістів через 14 років після проголошення республіки 1918 року? Німецька республіка повстала в дуже скрутних обставинах. За пострілу монархії в світовій війні мусила платити німецька демократія, двічі німецький народ. Винув за війну, як почала фактично Австро-Угорщина, переможена на Німечку. Кожний Німець відчував що шорічній давав державним-поблидним як моральне пониження. Через зріс великий націоналістичний рух серед німецького народу.

Західно-європейські демократичні держави (Англія, Франція, Бельгія), поклавши на німецький народ великі тягарі, допомогли, проти своєї волі,

німцям з кабінету Папена першим кроком своєї діяльності ухвалити зменшити допомогу безробітним у Німеччині на одну чверть. Зате подавали великим промисловцям 100 мільйонів марок незапланованих податків. Отже клясове обличчя нового уряду дуже цисе.

Гітлер підтримує нову реакційну владу. Через те його партія переживає великі труднощі. Правда, Папен дозволив Гітлеровим "штурмовим відділам" носити уніформ (брунати сорочки) і робити маневри. Але що з того? Ажеле у партії Гітлера є багато безробітних, яким Гітлер обіцяв зогорі гаря, а тепер зменшено допомогу!

Ще місяць, дивляться до рішучого бою в Німеччині. Буде боротьба не тільки між монархістами та республіканцями, не тільки між прихильниками диктатури й демократії, але також між сторонниками диктатури Гітлера й Шляйхера. Хто переможе? Демократія чи диктатура? Це головне питання. При перемозі демократії положення буде цілком ясне.

Німецьчина вернеться до парламентаризму. Але коли переможе сила диктаторської реакції, то справа не зовсім ясна: хто буде диктатором — Гітлер чи Шляйхер? Сили їх нерівні й неадекватні. Гітлер має багато голосів на виборах, але в руках Шляйхера є стогіння дисципліноване військо. У Гітлера красні слова, а у Шляйхера скоростріли, паншари ата, бойові аероплани. Видно з усього, німецькі генерали так легко влади Гітлерови не віддадуть. Як-не-як, а ці барони з додатком "фон" не можуть визнавати над собою авторитету якогось таке негербоваго демагога, підставників Гітлера, який мусив би стояти перед ними генералами "стрункою", а не командувати.

Воєнна диктатура вже не раз в історії народів приходила до влади в такий час, коли в державі не було політичної рівноваги. Так запанував у Франції Наполеон Бонапарт 1799 р., таксамо прийшов до влади Наполеон III, 1852 р. Коли німецька демократія, яку жеруть з двох боків два претенденти на диктатуру — комуністи й фашисти, не переможе цих противників і не встановить нормального ладу, то диктатура генералів буде неминую.

Німецький фашизм у такому разі тільки допоможе старим генералам відновити владу. Замість об'являючи Гітлером "третього царства" вперше, друге царство з Вільгельмом II, або з його сином на чолі.

А. Н.

Між приятельками.

— Мій наречений оповідає кождому, хто лише хоче його слухати, що небаром оженимся з найгарнішою в світі дівчиною.

— То дуже негарно з його боку! Так він обіцяв оженитися з тобою?

На лежній реаліті.

— Що робили Жиди, як перешкоди Червоне море?

— А звісно що: омушили.

— Вірте мене, я не раз класу спати голочий.

— Що ж хочете? Я кожного ранку встаю голодний!

КНИЖКИ ДЛЯ НАУКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І СЛОВО І ПИСЬМІ, КОТРИ МОЖНА НАБУТИ В КНИГРНІ "СВОБОДА".

ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ для самонавчання та в допомогу шкільній мові. Іє обсягом книги (великої ділячки) на 584 стор. 1-й друку. Ціна \$3.75. Тел. 275.

ПРАВОПИСНИЙ ВІСНОВІК, мін. Костя Кисельовський, стор. 40. Ціна — 40

ГРАМАТИЧНИЙ ВІСНОВІК для вивчення мови в середній школі. І, частина 1, 47 стор. II, частина 2, 62 стор. III, частина 60 стор. Ціна за всі три книжки — 1.00

ГРАМАТИЧНИЙ ВІСНОВІК для вивчення мови в середній школі, а також як самостійний і фаховий підручник до самонавчання, на підставі граматичної української мови 2-го видання. Василь Сімонович заклад Осман Попович, стор. 96. Ціна — 65

Всі повні книжки можна купити в книгарні Свободи. Замовлення разом з належністю слати на адресу: "СВОБОДА", 31-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

В. Будимовський.

ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА

(Оповідання).

(20)

Пані, власниці донок нашої візити у Добрянських, виданою, почувши це, дуже тим закрупилися. Ім жаль стало, "бідної", Салки, що Рудецький загнівався і тому Стефана до себе не запрошували. Потерпали, що зі Стефаном не будуть мати користи, отже шкодували коштів прийняти.

Вернувшись до хати, Стефан довод не міг заснути. Думав про те, що був і бачив на пані у панстві Добрянських. Силкувався злати собі справу в враження, яке зробила на товаришів, головно на господарів. Обчислюючи свої витрати на будуче. В такій думі, а так товаришів був він перший раз в житті.

— Як так обставина, який смачок? В наших хатах того нема. Ми некультурні, скажіть, як голова наша нашої суспільності. Не маємо смаку, не маємо грошей... Варта, варта відом бути! — думав, засипляючи.

На другий день прийшов лист від Галі Стефан і не думав розвешувати. Велав додати і сів до фортеп'яну. Хотів приготуватися до сніданку.

В ОБОРОНІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПІДНОСТІ

(Довідаємося)

II. Може повстати питання: а чому ж і далі чехословацька республіка не хоче утримувати Подкарпатської Української Академії? Але в тім то й «підприємство», чи можна взагалі ставити таке питання. Воно бо дуже delicate на обидва боки і особливо для нас, українців. Чехословацький нарід в особі свого президента, парламенту та визначних діячів у 1920 р. розпочав для нас до-помогову акцію. Тоді вона була для нас, українців, надзвичайно вчасна і необхідна. Ми були розбиті, можна ска-зати, на всіх фронтах, рідну країну мусили покинути тися-чи і десятки тисяч нашого на-роду та патріотичної інтелі-генції, на українських тери-торіях панував хаос. Ми го-стри потребували якоїнебудь допомоги — й вона прийшла; та ще й у надзвичайно дощад-ливій культурній формі. Не бу-демо говорити про сотні й ти-сячі нашої інтелігенції, що до-сягнули високої культури. Але ось від того часу минуло десять літ. Хіч і під чужим пану-ванням і в чужих державах та на еміграції, але нарід наш (маємо на увазі території, що були біля Збруча та Америки) все більше менше заспокоїв-ся, привів до порядку своє го-сподарство, улаштувався, хто ким, і жие. Отже не див-лячись на те, що держава ще й такої невеликої, як Чехословацька, мусила натурально повстати пи-тання: чи не прийшов час до-помоги для емігрантської на-роду? Бо й справді: не може стати так, щоб тисячі бездо-поміжних, особливо коли й сама держава, як Чехословацька, має свої великі повинності, борги та зобов'язання, яким так треба допомагати. Ось чому це питання таке delicate. І особливо, як то ми за-пам'ятали, воно delicate для нас, українців. Бо прийняти по-мощь сусіда в момент бід — це одно, а перейти цілком на чужу утримання — то вже ін-ше річ. Таке положення — бо-ляче відчувати й всіми силами старатися його уникнути, коли ж окрема людина; тим більше таке положення мусить го-стро відчувати кожна нація, що має свій гонор. Шкож зокрема для Чехословацької, то тут справа особливо delicate, бо хоч ця держава нараховує 13 мільйонів людності, але са-мих чехів є лише 8 мільйонів, себто рівно стільки, що й У-країнців по сей бік Збруча та в Америці. Поки з Чехами до-водиться говорити на теми дальшої їхньої допомоги для нас, то вони й показують, що, фактично, сили наш майже рівні. Бо хоч у Чехословацькій є 13 мільйонів, але вони мусять утримувати не тільки чеські високі школи — університети та техніки, — але й словацькі та німецькі. І що з боку їх дуже добре видно, що україн-ський нарід по цей бік Збру-ча та в Америці цілком може перейти на своє утримання Подкарпатської Академії. Ко-ли ж вона впаде, то це буде цілковита втрата України і ні-чого більше.

Отже, — чи справді україн-ський народ може фінансово перейти на своє утримання Подкарпатської Академії? Розрахунок тут такий: ака-демія, при тій умові, що її залишаються всі «допомогові» учебні установи (лабораторії, кабінети і т. д.), потребувати-ме на своє утримання річно-дуже невеличку суму, як для високої школи з 3000 фа-культетами, а саме 30,000 до-ларів. Разують, що кождо се-ред восьми мільйонів українців знаходиться лише 3,000 таких людей, що дало б по 10 до-ларів на людину, то діяльність була б повністю забез-печена. Ми мали б свою власну високу школу — полі-техніку. Отже цілком запи-

Чи ВДИХАЄТЕ?

Локкі "не ховають кінців" в цім життєвім питанні

"НЕ балакайте про це," — за-явлено в сигаретнім про-місли, коли ми вперше піднімає-мо питання — "Чи вдихаєте?"

Але золотого є мовчанка лиш-тільки, коли говорити було б нерозумно. Хай же інші по-яснять тепер, чому цей пред-мет є для них небезпечний. Локкі Спрайк завжди станови-ще чисте як хрусталь... бо ж відомо, що вдихання, це вели-ми важлива для кожного курця справа.

Бо кождий вдихає — знаючи про це, або ні... кождий курець вдихає якусь частину

диму, що його він або вона тягне з сигаретки.

"Чи вдихаєте? Локкі Спрайк "не ховають кінців" цього життєвого питання, тому що славний процес чистення Локкі усуває оту нечистоту, що кри-ється навіть в найкращім і найлагіднішій тютюні. Локкі створили цей процес. Тільки Локкі його мають!"

"It's toasted"

Висока Охорона
проти фальсифікації — проти кавказу

НАСТАВТЕ НА ЛОККІ СПРАЙК—бо миттєво миттєво з найкращими в світі тютюновими остреміями. І знамениті Локкі Спрайк славна атракція у несорі кожного вітритка. четверга і суботи на N. B. C. передачі.

МОД. ЛЕВИЦЬКИЙ. ЛЮДИНА-ЗВІГ (із збірки "Червоний Жак").

Дома я вже батька не за-став: помер уже рік перелет; мати же раніше померла, ще коли я дома був. Двох братів, що після мене, теж узяли до війська. Одного вбили, а про другого я досі не знаю: чи живий, чи пропав де. Мабуть теж убили. Дома лишилися тільки баба старенька та най-молодший брат, парубок.

Сумно мені стало, Боже, як сумно!

Така пуста в хаті... Та ні-чого не відіеш.

Ото я одружився тай став хазяйнувати. Молодий брат, при мені, йому літ 18 було, та брав віку доживав.

Отак жили ми, поки та ре-волюція почалася.

Зпочатку було нібито й добре: Я бачив на власні очі, яке безладдя було за царських часів, яка крадіж скрізь; ба-чив, як знущалися над нашим народом у Галичині москов-ські начальники. До й була думка, що тепер стане краще.

І за Центральної Ради воно було нібито й краще, та не на-догдо.

Як почали самовільно вер-татися з фронту салдати, як повернулися усілякі злодіи та е-рештанці, що їх із Сибіру та з азіатських повітували, як по-чали в осені того року розби-вати та грабувати панів, діс-рубати, — отоді я побачив, що стало гірше, ніж було за царських часів... Того госпо-дар був, що своє й чуже ша-лував, той мусів сидіти ниш-ком, а верховодила скрізь ото ті злодіи, що з Сибіру та з азіатських повітували, та з ними ладити буржу-

азам, що лежить два трупи з розва-леними головами: пані й панна, ота негодя! — руки пороз-кидали. Так мені гірко стало, що й сказати не можу. Не пі-шов я й у хату, у двір, — що я там побачив би?

Оце тобі й свобода!

Як прийняли московські большевики, а Центральна Ра-да відступила, стало це гірше. Скрізь понастановили коміс-ри, більше з Жидів, а то були й качапні... товариші, а де-коли по селах то й з нашім: якісь моряк, дезертир або арештант. У нашому селі го-ловною комітету був такий на-конорад, що з Сибіру вер-нувся; та його скоро вбили на-шім таки злодіи, бо дуже гра-бував і знущався над людьми; тоді за комісаря прислали жида.

На цей раз не довго хазяй-нували большевики: прийшли Німці й вигнали тих грабів-ників. Вернулася Центральна Ра-да й під Німцями настав поря-док; припинилося те самоу-раство-вождівської боти. Тангули й Німці з людей хліб, худобу, овець, та всеж такі хоч-тільки стало, якийсь порядок був.

Як скинули Німці Централь-ну Раду й настановили геть-манів, знов почалося знущання над людьми. Повернули ста-рих станових та справників, пускали на села карні відділи з московських офіцерів та панських синків та почали над відібрати землю й на-робована добр панських та ху-доу, а що вже знущалися над людьми та били, — то не до-вело Мати Божої! Хто найбіль-ше грабував — ті повтікали, найгірші дісталися тим, що менше були винні, а тільки брали те, що їм найбільше

ДИВОВИЖИ МИНУЛОГО.

У давнині траплялися час-тенько всякого роду дивови-жі, які в пізніших часах на-правду будувати у нас сих і злизування. Нині переводити процеси проти злізців назва-би кожний останнім безглуз-дом; а то й неможливістю, а в давнині такі процеси відбу-валися цілком так, якби «оскаржені» були людьми. Бу-вотже трибунал, що складався з кількох судів, був проку-ратор, був навіть оборонець, назначений, очевидно, з уряду.

Ось кілька прикладів із цю-го роду процесів.

У 1266 р. в місцевості Фон-тепей у Франції присудили на-костир звичайнісеньку свиню за те, що пожегла дитину, яку родичі лишили без опіки.

Сто літ пізніше ставуа пе-ред світлим трибуналом суд-дів кін за те, що скинув із себе іздія, який убився. Ви-рок був дуже суворий, бо «оскарженому» втіли голову. Це було в місцевості Діжон, теж у Франції.

У 1488 р. в Отен відбувся процес проти щурів. Оборон-цем оскаржених гризунів бу-вотже адвокат, Шассене.

Таксамо є звісною річю, що десь около 1530 р. в Бом від-бувся процес проти жуків за знищення деревини.

У 1604 р. паризький парла-мент присудив повісити най-ного осла.

У 1699 р. в провінції Овер-ній відбувся пресесний процес проти... гусениць. Найвищий суд завізав тоді гусениць пе-ред себе обличчя й водночас виготовив проти них акт оскарження, який закінчував ім, що вони нищать чужу влас-ність — у чім випадку ділі й вгнітні. Розправу мусили від-кладати з дня на день, бо без-ліччя гусениць ані гадки не мали ставити перед собою. Вікінці так засуджували їх за-очно. Суворий вирок, у яко-му аж ролює ділі учених ци-татів, наказував гусеницям й-вистити в обзначеному дні й на означеному місці, щоб мо-на було виконати присуд.

Варуге злегковили собі гу-сениці суд, який наказав на-писати вирок у багатьох при-мірниках і розкинути по по-лях.

Таких випадків було багато не тільки у Франції, але й у Німеччині й Італії.

Яиб.

ПОДЯКА.

Я, ніжке підписаний член "Запорозької Січ", від 206 У. Н. С., складаю сердечну по-дяку Українському Народо-му Союзові за урядлення мені допомоги в сумі 50 доларів в фонд допомоговотого. Таке-во складало подяку Уряду на "Запорозької Січ" й членим за те, що, зважаючи на мою бедоту, дають мені поможу й літ року.

Я визнаю український загав вступати до Українського На-родного Союзу, бо Союзу є батьком, котрий у важким по-ложенню кожного Союзови-подтримає.

Семен Бухтин,
Вунсскет, Р. Ай.

ЛІСТУВАННЯ РЕДАКЦІ.

П. П. Пикаго, Іал. — Звітів з організації поїздок не помістимо, бо вони всі мають менше більше одяковий ха-рактер. Але всі вони є згоден і переплетені. Якщо подеку-ді підносять які нові думки, то це буде використано Головним Урядом і редакцією. А коли збереться цікавий матеріал, то з нього буде виготовлено о-дин звіт. З тих причин не по-містимо тек і надісланого на-м звіту з організації збір у Пикаго.

П. П. Пикаго, Іал. — Звітів з організації поїздок не помістимо, бо вони всі мають менше більше одяковий ха-рактер. Але всі вони є згоден і переплетені. Якщо подеку-ді підносять які нові думки, то це буде використано Головним Урядом і редакцією. А коли збереться цікавий матеріал, то з нього буде виготовлено о-дин звіт. З тих причин не по-містимо тек і надісланого на-м звіту з організації збір у Пикаго.

П. П. Пикаго, Іал. — Звітів з організації поїздок не помістимо, бо вони всі мають менше більше одяковий ха-рактер. Але всі вони є згоден і переплетені. Якщо подеку-ді підносять які нові думки, то це буде використано Головним Урядом і редакцією. А коли збереться цікавий матеріал, то з нього буде виготовлено о-дин звіт. З тих причин не по-містимо тек і надісланого на-м звіту з організації збір у Пикаго.

П. П. Пикаго, Іал. — Звітів з організації поїздок не помістимо, бо вони всі мають менше більше одяковий ха-рактер. Але всі вони є згоден і переплетені. Якщо подеку-ді підносять які нові думки, то це буде використано Головним Урядом і редакцією. А коли збереться цікавий матеріал, то з нього буде виготовлено о-дин звіт. З тих причин не по-містимо тек і надісланого на-м звіту з організації збір у Пикаго.

П. П. Пикаго, Іал. — Звітів з організації поїздок не помістимо, бо вони всі мають менше більше одяковий ха-рактер. Але всі вони є згоден і переплетені. Якщо подеку-ді підносять які нові думки, то це буде використано Головним Урядом і редакцією. А коли збереться цікавий матеріал, то з нього буде виготовлено о-дин звіт. З тих причин не по-містимо тек і надісланого на-м звіту з організації збір у Пикаго.

П. П. Пикаго, Іал. — Звітів з організації поїздок не помістимо, бо вони всі мають менше більше одяковий ха-рактер. Але всі вони є згоден і переплетені. Якщо подеку-ді підносять які нові думки, то це буде використано Головним Урядом і редакцією. А коли збереться цікавий матеріал, то з нього буде виготовлено о-дин звіт. З тих причин не по-містимо тек і надісланого на-м звіту з організації збір у Пикаго.

129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY